Kis-Czell, 1902. IV. évfolyam. 14. szám. Vasárnap, április 6.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSAG.

Megjelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

[illegible]
Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. — fil.
Fél évre ——— 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „

Szerkesztővel értekezhetni: kedd, szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmathi-tér 76. szám. Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Iparosaink érdekében.

Bármennyire is tekintsünk vissza az emberi alkotások történetében, alig találunk időszakot, melyben annyi féle érték, bankjegy, arany és ezüst létezett volna, mint a mi időnkben, különösen pedig hazánkban s mégis a jelenkor közgazdasági tekintetben sokkal szegényebb, nyomottabb és inségesebb, mint a mult bármely időszaka.

Az ipartörvény megalkotása előtt, mely a czéhrendszernek véget vetett, hazánk valamennyi vidéki v[illegible] vétel nélkül jómódu ipartüző mesterek voltak. Miért szegényedtek el ezek?

Hazánkban a legjobb szándékok vezérelték a mérvadó férfiakat, kultura tekintetében föltünően haladtunk és mindaz, a mit ötven év óta hazánkban alkottak, arra vall, hogy vezérlő köreink a legnemesebb intenczióktól voltak áthatva és mindig szemük előtt lebeget az egész lakosság jólléte; fájdalom azonban, a tények azt mutatják, hogy ez alkotásokból csak a hatalmasok, a tőkepénzesek és a nagybirtokosok huzhattak előnyt, mert mindenki, aki a legutóbbi ötven év lefolyását szemlélhette, arra a tapasztalatra kellett jutnia, hogy társadalmunk az egykori viruló és boldog középosztály rovására két táborra oszlott; egyik részének vagyona folytonossan gyarapodik, másik része koplal és szükölködik. Csakhogy e két tábor számaránya rémületes, ijesztő képet nyujt, a mennyiben a jóllétnek örvendők ezrekre, a szükölködők pedig milliókra rugnak. Igy kellett-e ennek lennie?

Mikor hazánkban lefektették az első vasuti sineket, földi paradicsomról álmo[illegible] emberek; s méltán, mert bizalommal tekintettek amaz idő elé, amikor a földkerekség összes népei a kényelmesebb közlekedés révén termékeiket könnyebben kicserélhetik és mint testvérnépek fognak egymással érintkezni. De a vasuti hálózat még fél akkora sem volt, mint ma és a nemzetek, élükön Németország, máris egy más ellen vámsorompókat állitottak fel, melyek itt is, amott is felszöktették a kenyér árát és megnehezitették a produktiv munkát. Mi czéljuk volt tehát a vasutaknak miért épitették azokat? [illegible] azért, hogy a legtávolabb vidékeken könnyebben lehessen haboruskodni?

E szomoru jelenség különböző és különféle okait részletesen fejtegetni rövid ujságczikk keretében nem lehet. Csak egy körülményt akarunk közelebbről megvilágitani. A franczia nemzeti bank legujabb kimutatása kitünteti, hogy a banknak mult évben leszámitolt váltói körül több, mint két harmadrész husz frankon aluli összegekre szólt. Ebből kiviláglik, hogy a kis ember, a czipész, aki 15 frankért egy pár czipőt, a szabó aki 20 frankért egy kabátot szállit haza, nem kénytelen hetekig, sőt hónapokig is pénzére várni, hanem elfogadványt vesz munkájára és e váltót iparegyletek vagy szövetkezetek utján leszámitoltathatja, munkájáért tehát azonnal kap pénzt. Hogyan járnak azonban a szegény iparosok hazánkban?

Nálunk tökéletesen cselekvőképes ekzisztencziák tönkremennek, mert munkájokért nem kapnak idejekorán vagy egyáltalán nem kapnak pénzt. Semmi féle szabónak, czipésznek, általában semmi féle iparosnak nem kellenne fizetésképtelenné válnia vagy [illegible] feltéve, hogy becsületesen és szorgalmasan dolgozik — ha nálunk is volnának, mint Francziaországban, utak és

TÁRCZA.

A bolygó hollandi.

Az éjszak-német Lloyd Raale gyorsgözöse New-Yorkból indulva, már nyolcz nap óta tartott Bréma felé. A késő novemberi nap alkonyán a postagőzös egyszer csak olyan regiókba rohant, ahol a jegestengeren duhöngő hóvihar szárnyai még teljes erővel tomboltak. Délután négy órakor olyan sötét volt, hogy a [illegible] a [illegible] villamos lámpát. És az [illegible]beri längelme kolosszális müve, a 15.000 lóerejü gőzgéppel felruházott gyorsgőzös a vak éjszakában egész biztosan vette fel a harczot a toronymagas hullámokkal a liverpooli magaslatok felé rohanva.

A gépházban, ahol én és tengerésztársaim dolgoztunk, délután három óra óta nagyon sokat szenvedtünk. Odalent nem lehet sem látni, sem hallani semmit, a különböző gépezet minden morajt tulharsog, csak érzi és még — ha a tengeri betegség nem is gyötri — onnét tudja az ember, hogy a felbőszült oczean a gőzöst hullámhegyre emelve, hullámvölgybe dobálja, hogy a najófenéknek hol egyik, hol más k részében találja magát, mert a gőzös vasfenekén a szelelő lyukakon át egy-egy nagy hullámcsapás alkalmával betóduló tengerviz néha térdig is ér és abban kell a tengerésznek dolgozni négy órán keresztül. Ez a talaj, a vaslemez, oly sikos, hogy mikor az orkán a hajót valamelyik oldalára dönti, óvhatatlan, hogy a másik sarokban az egész személyzet egy halomra ne omoljon. Olyankor a viz is természetesen mind abba n sarokba tódul, ahol a vihogó tengerészek egymás alól ki akarnak bontakozni s nem ritkán az összegombolyodott emberek derekáig érve, betódul a legszélső kazán szarátnoktól duzzadó üregébe és eloltja a tüzet, ami nagyon kellemetlen mulatság, mert amellett, hogy kazánrobbanással fenyeget, nagy munkát is okoz, mert a tüzet haladéktalanul ujra meg kell gyujtani.

Valamennyien káromkodásban törtünk ki, mikor a „Saale“ a baloldalán ténfergett. Hanem a gőzös csak nem akar vissza hömpölyödni, pedig már eljött az ideje, hogy jobbra támolyodjék.

— Váltás! — kiáltott a kapitány a szócsövön.

— Egynéhanyan a kiáltást „zátony“-nak értették [illegible] egyiket se másikat nem értettem, csak azt láttam, hogy vagy két társam óriási nyakleveseket kapott, mert a menekülni kivánó lurkóknak utjában voltak. A felvonó létra egy percz alatt le volt bocsátva és a lurkók macskaügyességgel rohantak föl rajta, utközben kikerülve a velük szemben lefelé siető „Ablás“-t.

A „Saale“ pedig folyton a baloldalán volt, bár veszekedett gyorsan tartott Liverpoolnak sok ember által megáldott mészkősziklás, hires magaslata felé. (Hej, mert az embernek kedve lenne térdre borulni, mikor New-Yorkból Bréma felé futva, Anglia köde mögül fölcsillámlik a liverpooli magaslat.)

A Saale nem futott homokzátonyra, csak a jobbról jövő viharnak volt egy kitartó szélrohama, amely erősebb volt, mint az egyensulyát természetszerüleg visszanyerni törekvő postagőzös sulyának fele.

A gőzkormány a kapitány parancsára egyet csikordult, a Saale daczara a háborgó tengernek, a hozzá mérten aránylag piczi kormánylapát nyomásának. A viharnak ilyen kitartó és nagyobb támadását a kormánylapáttal kell ellensulyozni, mert ugy mesélik a tengerészek, hogy az Indiai Oczeánon a zivatar már produkált olyan dolgot, hogy a 7000 tonnás gőzöst felboritotta. Ilyen időben félbe kell szakitani a czél felé való rohanást, ilyenkor már akut a veszély és most kell kezdeni a minden kereskedelmi tengerésznek rémét a balanczirozást: A kormányosnak résen kell lenni, hogy a gőzös orra szakadatlanul a szélvész irányának szemközt álljon.

A Saale tehát jobbra egy ivet irt le s mikor a gépházból kiléptünk, a gőzös ép ugy állt, hogy a vihar a folyosókon hosszában kalandozott. A legénység a vaskorlátokba kapaszkodva, valóságos küzdelmet vivott a folyosón a viharral, hogy a fentebb fekvő legénységi kajüttbe mászhassanak pihenni.

[illegible] a magam[illegible]ni: szinte leghátul maradtam, mögöttem csak egy Mihály nevü, a jénai egyetemről kicsapott kaiandorjelölt diák kapaszkodott felfelé az imbolygó gőzös gyomrából. Hagytam, hogy elibém vágva, ő is bemeneküljön a kajüttbe pihenni. De észrevette mégis, hogy én a bömbölő vihar s a négyórai emberfölötti munka daczára a folyosó nyilásához mentem s a folyosónak a nyilt födélzetre szolgáló torkolatánál megállva, az imitt-amott esthajnalcsillagként lángoló villamlámpák fényénél a borzalmas panoráma szemlélésébe merültem. Az oczeán mint egy sötét tömeg az alant gomolygó barna felhőkkel egyesülve, fehér tajtékját a gőzös fedélzetére szórva, felhőszakadásszerü záport rögtönzött. A jénai német, akit mi csak amugy «Miská»-nak szólongattunk, egyszer csak megszólalt mögöttem:

— Miért nem jött a kajüttbe? Ott mindjárt elkezdődik a mesemondás.

Ilyen emberséges felszólitást nem hallottam, mióta New-Yorkból elindultunk.

— Most a vihar ugye nagy? (bólintott a fejével.)

— Kiváncsi vagyok valamire azért maradok.

— Tán bolond vagy, hogy itt a pokoli időben a pihenő perczeidet veszteged?

— Szeretném látni a bolygó hollandit,

módok, hogy munkájáért azonnal kapja meg néhány koronáját.

Miért nem törekednek nálunk is hasonló intézményt teremteni s ilyen bankot alapitani? Miért nem vezeti be az osztrák-magyar nemzeti bank ezt az intézményt, miért nem követi a franczia nemzeti bank példáját?

Általánosan tudjuk, hogy Franczia-országban kereskedők, iparosok, kézmivesek ötven éves korukban visszavonulnak, megelégednek csekély járadékkal és fiatalabb, jobb erőknek engednek helyet. Ez nálunk alig történik és ha mégis megesik egyszer másszor, ugy megbámulják az illetőt, mint a fehér hollót. Nálunk a legtöbb kézmives addig dolgozik és kénytelen dolgozni, mig a halál nem veszi ki kezéből a szerszámot.

De a társadalomnak is segédkezet kellene nyujtani, hogy a franczia nemzeti bankhoz hasonló intézetet lehessen alapitani. Első sorban nem szabadna a megrendelőnek megtagadni a bármily csekély értékü váltó aláirását, elfogadását, ha készpénzben nem fizet, továbbá több figyelmet kellene forditani a pontosságra. Ha azonban a kis embereken alaposan segiteni akarna az osztrák-magyar bank — mint tervezik — akkor ki kellene még bővitenie az intézményt azzal, hogy nemcsak váltót, hanem számlákat is leszámitolna, mert a kézmives sokkal könnyebben kap a megrendelőtől aláirást számlára, mint váltóra.

Közgazdaság.

Sövény kerités.

Bámulatos haladásnak lehet nevezni a mit az emberi elme, épitkezések, gépek, közlekedési eszközök előállitásánál fokról-fokra elér. De nemcsak az élettelen anyagból állit elő meglepő munkákat, hanem az élőnövények tenyésztésével sem marad hátra; mily óriási feladatot végzett a szőlők ujratelepitésével továbbá a diszkertészet, gyümülcsészet stb. terén. Van azonban egy dolog amely mindeniknél rohamosabban terjed, ez az élőkeritések létesitése. Igazán bámulatos haladásnak lehet nevezni azt amit már sok ezer birtokos és kisgazda az élő sövény ültetésekkel elért s joggal állithatjuk, hogy nagy mulasztást követ el minden gazda kinek olcsó, örökös és teljesen áthatlan keritésre van szüksége, ha nem ezt alkalmazza, mert ugy kertek, udvarok, majorok, tanyák, legelők, hegyközségek, temetők, valamint kisebb és nagyobb birtokok stb. stb. a legolcsóbban egyszers mindenkorra ugy zárhatók körül, hogy nemcsak ember, de semmi féle apró állat be nem hatolhat, illetve ki nem menekülhet, szóval a különkeritett részeket teljesen kulcscsal zárhatóvá teszi. Azért is terjed ugy el, hogy alig van az országnak oly része, a hol nagyban ne alkalmaznák, fő előnye lévén, hogy agyag, homok, szikes, köves és vizenyős talajokban is, egyenlően mindig dusan tenyésző s legellentállóbb irtóztató nagy 20—25 sőt nem ritkán 35 cmre elágazott tövisei a legremekebb örökös sövényt képezik, árnyékot nem tart s a levegőt átereszti. Gyorsan fejlődik gyökhajtásokat nem nevel mint az akácz, orgona. Ha 2 éves korában a földszinétől 10—20 cm magasan fürésszel levágatik, annyira megsürüsödik s izmos töviseivel ugy összeáll hogy azon semmi féle állat még az apró csirke sem hatolhat át, hozzá még oly olcsóság, hogy azt bárki megszerezheti: 1000 csemetét 6 frtért meg lehet kapni s ez elég 200 méter kerités megörökitéséhez. A legnagyobb tenyesztés az országban az „Érmelléki első szőlőoltvány telepen" van — Nagy-Kágya u. p. Székelyhid — a hol igen nagy gondot forditanak ezen csemeték nevelésére, az ültetés és kezelésre nézve pedig — bár az igen egyszerü — ábrákkal ellátott nyomtatott ültetési és kezelési utasitást küldenek, dijtalanul minden rendeléssel. Kivánatra diszes fénynyomatu árjegyzéket is ingyen és bérmentve bárkinek, a ki czimét egy levelezőlapon tudatja. Ezen catalogus megszerzése mindenkinek érdekében áll, még azoknak is a kik semmit rendelni nem akarnak, mert benne számos oly közlemények, elbeszélések, szép képek stb. foglaltatnak melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt.

Kisgazdák szervezkedése gazdakörök utján. A Magyar Gazdaszövetség által községi gazdakörök létesitése tekintetében meginditott mozgalom országszerte élénk visszhangot keltett. A lelkészek (felekezeti külömbség nélkül), a tanitók, a jegyzők, kik a kisgazdákkal állandó érintkezésben vannak, valamint a földbirtokosok, bérlők és gazdtisztek is dicsérendő buzgalommal karolják fel az eszmét s közülök már igen sokan bejelentették, hogy a gazdakör létesitése érdekében minden lehetőt megtesznek. Ezen bejelentésekből örömmel tapasztalja a Magyar Gazdaszövetség, hogy vannak a kisgazdáknak őszinte igaz barátaik kik készek őket nehéz megélhetési viszonyaik közben és sok féle bajaikban önzetlenül támogatni. A nép vezetésre hivatott férfiak belátják, hogy a kisgazdáknak gyarapitaniok kell gazdasági ismereteiket, ha a

---

— Nem fogod meglátni! — felelt s a villamlámpa világánál láttam, hogy gunyosan, de azért arczán — egy ilyen embernél bámulatos — jó indulat kinyomatával mosolygott.

A Saalet a vihar megint oldalára kapta s a nagy szélroham a gőzösön olyat lóditott, hogy csaknem egymásra estünk.

Ugy bömbölt az árbocz kötélzete s a kürtő körül a vihar, hogy torkomszakadtából kellett kiáltanom:

— Azt mondják, hogy ilyen rettenetes időben mindég megjelenik s a hajója orrába állva szemléli a halállal vivódó utasokat; még sem mozdul helyéből, ámbár mind a három arboczra fel van huzva valamennyi vitorla . . .

(Miska helyeslőleg bólintott a fejével, aztán tagadólag intett [illegible] a kezével.)

— Az árboczok [illegible], ropognak, [illegible] ezek derékban meg sem törnek ketté!

— Mert nagyon jól megcsinálták azokat az árboczokat a glasgevi hajógyárban.

— Hát a bolygó hollandi hajója Glasgovban készült? — Kérdeztem egy ujságirótól kitelhető kiváncsisággal.

— Legtöbbnyire ott, — felelte Miska.

— Ezt nem értem hát több bolygó hollandi is van? (Érdekes dolgokat fogok én megtudni ettől az embertől erről a Faust meséjénél is külömb legendáról, gondoltam magamban.)

— Lehet annyi, a hány a hajó. És mivel a világon legtöbb angol hajó van, hát legvaló szinübb, hogy a bolygó hollandi árboczát a glasgovi skótok csinálták, és közepébe beletéve a derékig érő lábszár vastag aczélrudat, amely a fenyőszálat képessé teszi arra, hogy daczoljon a bömbölő viharral.

Beszédét folytatta, de a vihar ugy üvöltött, hogy nem értettem.

— November havában — folytatá — Liverpool körül semmi esetre sem láthatod meg a bolygó hollandit.

— Igaz biz az hisz közel vagyunk a partokhoz s azt tudom, hogy a hollandus csak a legelhagyatottabb nyilt tengeren szokott incselkedni a végveszélylyel küzdő nagy kereskedőkkel.

— Te semmit sem tudsz a hollandiról még azt sem tudod, hogy a bolygó hollandi most már csak gőzössel barangol a nagy oczeánokon.

— Philadelphiában én azt hallottam egy öreg osztrigahalásztól, hogy ő látta a bolygó hollandit Madagascar előtt; vitorlás hajója volt s az üvöltő orkánnal daczolva, valamennyi vitorláját fölhuzva, helyéből meg sem moczczanva vigyorgott a hájó orráról az ő hajójukra.

— Nos és a te osztrigahalászod milyen hajó fedélzetéről látta a hollandit?

— Egy háromárboczos vitorlással tartottak New-Yorkból Madagascar felé.

— Az öreg matróz igazat szólt, ő látta a bolygó hollandit vitorláit, meg pedig oly őrült gyorsasággal vitorlázott, hogy recsegett ropogott belé az árbócz.

— Azt mondta, hogy a bolygó hollandi állt, a hullámhegy tetejéről csak néha szállt le egy hullámvölgybe, hogy ismét felemelkedjen egy hullámhegyre, Néha egészen eltünt; de valahányszor a villám a tengerbe csapott, mindig ujra megjelent.

— Ez az, megvan, egy uj bizonyiték! A te matrózod igazat mondott! Tudd meg barátom, hogy a bolygó hollandi nem más, mint „Fata morgana", a melyet az oczean nagy viharában szakadatlanul zuhogó villámok fénye varázsol alig ötven ölnyire a végveszélylyel vivódó gőzös elibe. Ezért mondtam én neked, hogy ebben a kutya hideg novemberi hóviharban semmi esetre zem láthatod meg a hollandit, mert most nem csapkodnak a villámok, most csak a hófelhő szántja a tenger hullámhegyét; ahhoz a Jancse Kiang vidékének tropikus melege kell, hogy a tengerész megláthassa a bolgó hollandit.

— Engedj meg, a magyarázatod nagyon valószinünek látszik, mégis különös, hogy egyik ugy, mint a másik emlitést tesz nemcsak a viharban kifeszitett vitorlákról, hanem a hollandi hajójának orraban álló örökké gunyosan mosolygó halálfejü emberről, a ki maga a bolygó hollandi.

— Az ám, maga a saját hajója orrába állitott szerecsen tengerész, a ki mihelyest észreveszi a Fata morganát (a bolygó hollandit.) az ember természetéből kifolyólag kétségbeesésében nemcsak mosolyog, hanem az idegesség arra is ráviszi, hogy föláll a gőzös orrán a hajó párkányára és öklöllel fenyegeti a feléje vigyorgó halált — a saját mását.

— De hát a vitorlák?!

— Azok is föl vannak vonva a bajba került hajó árbóczára, mert a cyklon a nagy vizeken rendszerint oly gyorsan lepi meg a tengerészt, hogy a vitorlákat nem lehet bevonni.

— És miért áll?

— Dehogy áll! Ugy rohan, mint az őrült a vihar irányában, de nagyon természetes az optikai törvényeknek megfelelően egy és ugyanazon távolságban, a sugártörés távolságában jelenik meg a kétségbeesett tengerész szemei előtt.

— Barátom, mondd, ki világositott föl téged erről?

— Magam jöttem ré, mert én kétszer láttam már a bolygó hollandit s a mellett, mint tudod, jénai diák voltam.

— Kétszer láttad?!

— Igen Legelőször mint ujoncz, mikor a legelső utamat tettem az oczeánokon, Brémából Yokohamába futva a német rendőrség orra elől egy vitorlással. Ez alkalommal vitorlással jelent meg a viharban. Másodszor már gőzhajón járt a „Hollandi", mert annak az Éjszak-Német-Lloyd „Hermann" gyorsgőzösének a fedélzetéről gusztaltuk Bréma és Sydney között. Ekkor támadt az az ötletem, hogy az nem más, mint „Fata morgana" s nyugodtan vizsgálodva a bolygó hollandi orráról egy villámcsapás világánál egyszer csak leolvastam az aranyozott betüs fölirást: „Hermann", „Norddeutshher Lloyd in Bremen". Mint afféle literatus ember, ekkor rögtön tisztába jöttem a bolygó hollandi legendájával.

L. B.

nehéz viszonyok között boldogulni akarnak s szervezkedniök kell érdekeiket szivükön hordozó vezetők támogatása mellett, ha jogosolt kivánságaikat keresztül vinni akarják. Most olyan földmivelésügyi miniszterünk van, ki a földmivelők jóvoltáért minden megengedhető áldozatot meghozni kész, tehát most a legjobb alkalom van arra, hogy a kisgazdák gazdakörökben szervezkedjenek s ezek utján keressék boldogulhatásuk biztos módjait. A gazdaköri alapszabálytervezet most van munkában s rövid idő alatt mindazoknak megküldhető lesz, kik ezen — földmivelő népünkre igen fontos — ügy iránt érdeklődnek. Felvilágositással szivesen szolgál ezen ügyben is Meskó Pál, a Magyar Gazdaszövetség titkára Budapest, VIII. ker. Baross-utcza 10.

Tenyészállatok kedvezményes vasuti szállitása. Darányi földmivelésügyi miniszter körrendeletileg tudatja a kir. állategészségügyi felügyelőkkel, hogy közbejárására a kereskedelmi kormány akként intézkedett, hogy tenyészállatok, melyek nem gyorsáruként adatnak föl, kedvezményes áron szállithatók. A kedvezményhez szükséges igazolványok kiállitásása az állattenyésztési felügyelőket bizta meg a miniszter.

A balatoni halászati társulat márcz 16 án tartotta Keszthelyen évi közgyülését, a melyen Dezsényi Árpád alelnök elnökölt. A választmány terjedelmes jelentésben számolt be a mult évről. Ebből közöljük, hogy 1901-ben 5230·44 q. gardát és kecsegét, 86·60 q. önt és menyhalat, 481·31 q. csukát és compót, 23·33 q. pontyot, 56·05 q. süllőt és 128·10 q. fogast fogtak. A kifogott hal mennyiség 1900-zal szemben 2523·36 q. csökkenést mutat, de a pénzbeli eredmény mégis kedvezőbb, a mi az 1901-ben kifogott süllő és fogas jelentékeny emelkedéséből származik. A mult év 52410 k. 20 f. bevételt és 48001 k 74 f. kiadást tüntetett fel. 1902-re 48559 k. 9 f. bevételt és 43086 k. 5 f. kiadást irányoztak elő.

HIREK.

— **Olvasoinkhoz.** Az uj évnegyed kezdetén, tisztelettel kérjük ugy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, vegyenek [illegible] is mielőbb megujitani, hogy mi is eleget tudjunk tenni többrendbeli kötelezettségeinknek.

— **Hirlapirodalom.** Sárváron a mai nappal uj társadalmi és közgazdasági, hetenkint egyszer, vasárnap megjelenő lap indult meg „Sárvári Hirlap" czimen. Az uj lapot, hirlapunk felelős szerkesztője adja ki, mint lapkiadó szerkesztő; mig a felelős szerkesztői tisztet, Cséplő Ernő tölti be, ki Balaton Ernő név alatt, számos vidéki és fővárosi lapnak volt teddig tárczaczikk irója. A lap előfizetési ára egy évre 8 korona.

— **Iparügy.** A kis-czelli Ipartestület a mult vasárnapi gyülésén ujból Fábján Dezsőt választotta meg alelnökül, ki végre engedett a beléje helyezett bizalomnak és elfogadta az alelnöki állást ujból. A jegyzői teendőket továbbra is Loránth Gyula városi jegyző látja el, ki az Ipartestületnek megalakulása óta jegyzője.

— **Szinészek Sárváron.** A szomszédos Sárváron csütörtök óta. Kárpáthy György szintársulata müködik a közönség meglehetős élénk pártfogása és támogatása mellett.

— **Zsufoltság a vasuton.** A husvéti ünnepek alkalmával temérdek utas vonult át a kis-czelli pályaudvaron. Kedden, a déli vonatok érkezésénél oly nagy volt a tolongás a pályaudvaron, hogy alig fértek el. Az összes várótermek, étkezők, folyosók és a jegyváltó csarnokban ember ember hátán tolongott. A jegykiadást alig győzte a két pénztár. Számtalanan jegy nélkül szállottak fel a vonatokra, mert lehetetlenség volt a jegykiadásig várakozni a vonatoknak. Többen le is maradtak a déli vonatokról s este indultak tovább.

— **A bünfészek.** A kis czelli szerelemtanyán napi renden van a fosztogatás. A közelmult napokban ismét egy panaszos jelentkezett a biróságnál, hogy pénzét el lopták. Itt emlitjük meg egyuttal, hogy Ferenczy Dániel győr szemerei lakos megrablói, a festett arczu szerelem pillangókkal együtt, még mindig a kis czelli kir. járásbirósági fogház lakói. A vizsgálati fogság sem volt képes őket valomásra birni ez ideig. Több mint bizonyos, hogy szegény öngyilkossá lett Ferenczi pénze, nem is kerül most már elő.

— **A polg. Olvasókör** mult hó 23 án tartott tisztujitó gyülésén választmányi tagokul a következők választattak meg: Gésin Lajos dr., id. Tory György, Dávid Kálmán, id. Reich Imre, Gróf Károly, Feuerstein Mór, Szalay József, Patyi Jónás, Fábián Dezső, Reiff Zsigmond és Szita György. Az ugyanezen alkalommal megtartott pénztár vizsgálat a következő eredményt mutatatta fel. Mult évi bevétel: [illegible] 25 fillér, kiadás: 199 korona 07 fillér, igy az 1901. évi tiszta maradvány 467 korona 18 fillér. Ezen összegen kivül az Olvasókör által elaggott iparosok segélyezésére takarékpénztárban elhelyezve van 239 korona 79 fillér.

— **Sok a postáskisasszony.** A kereskedelemügyi miniszter leiratban értesitette a postaigazgatóságot, hogy miután a postakiadónői tanfolyamot oly sokan látogatták, hogy 500—600 tanfolyamot végzett kiadónő nem kaphat alkalmazást, az idén nem engedélyezi a tanfolyam megtartását.

— **Hetivásárunk** e héten lanyha volt, csekély forgalommal. Gabonát igen kevesset [illegible]

— **Gyümölcsészeti tanfolyamot** rendeznek Budapesten április 17 től 24 ig, melyre főként lelkészeket vesznek föl, a kik a fatenyésztés iránti érdeklődést a lakosság körében terjeszteni hivatvák. Jelentkezni a földmivelésügyi miniszterium nál lehet.

— **Csoda liba.** Kis-Czellben a napokban csoda liba jött a világra. A csoda libának két feje, három szája és négy szeme van. A liba születése után pár perczre meghalt, tetemét a muzeumba küldték.

— **Csalnyer tátiról** a jánosházai hirhedt „nábobról" (?) azt irja nekünk lapunk egy barátja Jánosházáról, hogy mostanában igen sokat imádkozik s valószinü, — irja tudósitónk — hogy lelkiismeretének megkönnyebitése végett, megis elfog menni a szent földre és vezekelni szándékozik meg számlálhatlan mennyiségü büneiért. A magyarok Istene adjon erőt és egészséget a „tátinak" az elutazásra; a vissza utazásra való jókivánságainkat számára e [illegible] foglaljuk.

— **Állatorvosi vizsgálati dijak.** A földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki, miszerint állatvásárok alkalmával a marharakodó állomásokhoz szakértőkül kirendelt állatorvosok a vizsgálatokat ugy délelőtt, mint délután egyfolytában tartoznak teljesiteni és ezeken a napokon a déli 12 óráig teljesitett vizsgálatokat az összes szállitók terhére csak egyszeri fuvarköltséget és egyszeri munkadijat (hat koronát), a délután végzett szolgálatokért szintén csak egyszeri fuvardijat és egyszeri két korona munkadijat számithatnak.

Méhészek figyelmébe. Hogy az okszerü méhészet az országban minél könnyebben terjedhessen főként pedig, hogy a szegényebb sorsuaknak a méhészkedés megkezdése minél kevesebbe kerüljön, a földmivelésügyi miniszter által támogatott Országos Méhészeti Egyesület (Budapest, VII., Damjanich-utcza 34) rendkivül olcsó méhkaptárokat és minden féle az okszerü méhészkedéshez szükséges eszközöket készittet, nevezetesen mézpergető gépet, mülépréseket, mülépeket és minden féle vas- és aczél- targyakat minden haszon nélkül oly olcsón bocsátja a méhészkedők rendelkezésére, a mely áron, hasonló kitünő minőségben sehol máshol nem kaphatók. Azonkivül az egyesület minden féle utmutatással is szolgál teljesen ingyen és a hozzája forduló méhészek viasz- és méztermését a legjobb napi áron értékesiti és a termelőnél előzőleg megállapitott vételárt biztositja, sőt szállitó edényt is ad ingyen és bérmentesen szállitva. Az elmult 1901. évben 90.000 koronán felül fizetett ki méz és viasz fejében a termelőknek.

— **Nemzetközi nagy lóvásár Érsekujvárott.** A nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a f. 1902. évben rendezendő XX. nemzetközi lóvásár Érsekujvárott (Budapest és Bécstől gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első hétfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis május hó 4 én délután és május hó 5-én fog megtartatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, [illegible] egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekujvári lóvásárt fölkeresni. A mult évben is 500 drb. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekujvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

— **Hasznos házi gyógyszernek bizonyult** a Vértes-féle sósborszesz és az az oka, hogy ma már alig van egy ház is, hol a Vértes-féle sósborszesz használatlan ne volna. Bővebbet a hirdetési oldal tartalmaz.

— **Eladó Byczikli.** Egy teljesen uj, alig egy néhányszor használt Byczikli jutányos áron eladó. Hol? Megmondja a kiadó.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi alkálikus természetes savanyuviz

MINT NYALKA OLDÓ SZER

ugy magában, mint meleg tejjel vegyitve

Köhögésnél, rekedtségnél, tüdőhurutnál stb.

legjobb gyógysikerrel ajánltatik.

Nehezen emesztő, gyomorhurutnál kitünő hatása van!

Főraktár:

9—20 GAYER GYULA czégnél.

MEGVAN!

ezzel kezdte sok sok beteg, a ki a **Vértes**-féle **Sósborszeszt** (Ferenczpálinkát) száz meg százféle nyavalya ellen használta és használat által **megszabadult a bajtól**. Annyi köszönő levelet hozott és hoz még minden nap a posta, — urtól paraszttól — hazánk minden részéből ugy mint a külföld legtávolibb országaiból — hogy egy könyvesház tele lenne vele, ha mind lenyomtatnánk, de csak az utóljából szedtünk elő egy párt abba a kis füzetbe, a melyet mindenkinek, a ki azt kéri, a postán ingyen küldünk be.

A Vértes-féle Sósborszesz, különleges készitési módjánál fogva, a legjobb sikerrel használtatik mint fajdalomcsillapitó **bedörzsoles**, illetőleg **borogatás**: **köszvény, csuz, meghülés, nyilamlás, szurás, szaggatas** ellen, **fejfájas, bénulás, ficzamodás, gyuladás, daganatok, mell- és torokbántalmak** ellen. — **Levélhordó, katona, kerékpáros, vadász** meg minden járó-kelő ember elfáradt lábaiba uj erőt önt. — Mint kitünő kellemes **piperecikk** a legjobb szolgálatot teszi a **fejbőr** erősitésére elpusztitja a hajhullást okozó korpát; jó a **szaj** ápolására, mert ha 5—10 cseppet teszünk egy pohár vizbe, kellemes, fölfrissitő, a szájat fogat tisztitó szájvizünk van.

Belsőleg a Vértes-féle Sósborszesz nagyon **használ gyomorgörcs, hasmenés, roszullét, fejfájás** ellen, mint kellemes **üditő ital** stb. Különösen Isten áldásása arra felé, a hol nincsen jó ivóvíz, mint p. o. az alföldön, — mert ha pár cseppet a vizbe öntünk, megöli a sok káros bacilliusokat és ezáltal az élvezhetlen, egészségtelen vizet ártalmatlanná és ihatóvá teszi.

Általában véve a Vértes-féle Sósborszesz majdnem minden bajnál használható első segitségül. Belsőleg egynehány csepp veendő czukorra vagy vizre, külsőleg pedig egyszerüen bedörzsöljük, hogy a baj elmuljék.

Nem csoda tehát, hogy az a ki ezen **legkitünőbb, legmeghizhatobb** és **mindenre jó** házi szert csak egyszer is használta, teljes meggyőződésnel vallja:

Vértes-féle Sósborszesz kell nekem és **semmi más!**

Mi a különbség a valódi Vértes-féle Sósborszesz — a mely 30 filléres, 1 és 2 koronás üvegekben kapható — és a hatástalan utánzatok közt?

Védjegy.

Megismerjük a következőkről:

A 30 filléres üveg hosszukás, nyégyszögletes és [illegible] az 1 és 2 koronás üvegek hosszukasak, laposak és az egyik keskeny oldalán „**Vertes**", a másikon „**Lugos**" be van égetve és minden üvegnek külön skatulyája van. Azonkivül az 1 és 2 koronás üvegek skatulyaja mind a két végén olyan jegygyel van lezárva, a melynek közepén a „Vértes" név látható.

Mind a három üvegnek a **czimkejen** (czéduláján) az ide. baloldalra nyomott kiabáló **parasztember** van, [illegible]

[illegible] üveg, [illegible] (ezuste jén) „Vértes Lugos" szavak vannak beégetve, bepréselve.

Kicsibe kimérve a Vértes-féle Sósborszeszt **sehol** sem lehet kapni, hanem csak 30 filléres, 1 és **két** koronás eredeti üvegekben.

A Vértes-féle Sósborszesz egyike azon ritka magyar különlegességeknek, a melyet nemcsak itthon, hanem külföldön is mindenütt keresnek, megbecsülnek ér nem régiben megint

Ostende-, Róma-, Párisban és London-

az ottani kiállitáson **első dijakkal**: diszoklevellel diszkeresztel és aranyéremmel lett kitüntetve. 1 egyszerü üveg **Vértes**-féle Sósborszesz, kimeritő használati utasitással együtt, 1 kor.; 1 dupla üveg, $2^1/_2$-szer annyi tartalommal mint egy egyszerü, 2 kor.: 1 próbaüvegecske 30 fil.

Kapható: Gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben, **Kis-Czell**: **Nagy** Gyula ur fuszerkereskedésében, egyáltalán ott, hol plakát a fenti védjegygyel látható, valamint közvetlen:

Vértes és Társa Lugoson,

2—10. kozmetikai és vegyészeti gyárában.

Eladó gőzcséplőgép.

Egy 8 lóerejü Schuhlewort gyártmányu gőzcséplőkészlet, használt, jókarban, kevés javitást igényel, 2400 koronáért készpénzfizetés mellett azonnal eladó.

Bővebb felvilágositást e lapok kiadóhivatala ad. 2—4.

ELADÓ NÁD.

Olcsó, jó, tavalyi verő-nád Zalában, vasutállomás mellett, esetleg vasutra rakva eladó.

Szives megkereséseket kér:

Gestetner Testvérek,
CSORNA.

Állást nyernek.

AZ »ORSZÁGOS PÁLYÁZATI KÖZLÖNY« utján, mely az országban betöltendő összes állásokat közli, állást nyernek: ipari és kereskedelmi, mező és erdőgazdasági és műszaki tisztviselők, községi jegyzők és jegyzőirnokok, nőtiszt viselők, kereskedelmi alkalmazottak és gyakornokok. Előfizetési ára $^1/_4$ évre 4 korona. Mutatványszámokat 30 fillér beküldése ellenében küld a kiadóhivatal Budapest Rökk Szilárd-utcza 27. Alláskeresési beigtatásnál minden szóért 2 fillér, vastagabb betüvel 4 fillér, nyilttérben pedig minden szóért 6 fillér fizetendő, mely hirdetéseket legkésőbb csütörtökig fogad el a kiadóhivatal. 6—12

Rumpold János

bel- és külföldi szövetek nagy raktára

PÁPA

Fő-tér 12. Hanauer-féle ház.

Készit legujabb angol és franczia divatu uri ruhákat, valamint kitünő szabásu magyar ruhákat; **papi palástokat, reverendakat, fövegeket** és minden féle **egyen ruhákat** a leggyorsabb kivitelben, mérsékelt, jutányos, versenyképes árakon.

Gyászruhák 24 óra alatt készülnek műhelyemben.

Vidéki megrendeleseket szigoru pontossággal teljesit.

Minták ingyen és bérmentve küldetnek. 1—10.

Szőllőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Előkerités

Gieditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerités nevelhető pár év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak at. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik. Ezer csemete elég 200 méterre. Ára **6** frt.

Diócsemeték Óriási jövedelmet biztositó voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkivül elterjedt.

Szines fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kivül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt czimére ingyen és bérmentve küldeni kéri, mert nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát haszonra ne forditanák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény csaladnal egyaránt. Igy még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Czim:

Érmelléki első szőllőoltvány-telep. Nagy Gábor,
(18—20) **Nagy-Kágya, u. p Szekelyhid.**

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbáit háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölési alkalmaztatik **köszvény, csúzt és meghülésnél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „**Horgony**" védjegygyel és a „**Richter**" czégjegyzésnel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 K. árban a legtobb gyógyszertárban kapható. **Főraktár: Török József,** gyógyszerésznél **Budapesten.**

„Richter F. Ad. és társa,
cs. császár. és kir. udvari szállitok.
Rudolstadt.

Nyomdai munkákat izlésesen, ízlésesen jutányos áron készit hirlapunk könyvnyomdája.

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadó vallalat gyorssajtójan Devecserben, 1902